

Det er torsdag formiddag, og 5.c har håndarbejde på skemaet. Men Mikkel skal ikke strikke grydelapper, han skal være med til at knytte nye bånd mellem skole og hjem i familieklassen. To gange om ugen går Mikkel i familieklassen sammen med sin far, som har bedt om hjælp til at få samarbejdet med klasselæreren til at fungere.

Og det er netop et af formålene med de familieklasser, der er dukket op på adskillige skoler siden 2003 – at involvere relevante parter for at hjælpe et barn, der har problemer med at leve op til skolens sociale og faglige dagsorden. Derfor er det typisk et krav, at en af forældrene er med på skolebænken, og at en lærer fra barnets egen klasse dag for dag vurderer, i hvor høj grad barnet opfylder nogle konkrete adfærdsmål.

Stort potentiale

Idéen har et stort potentiale, mener lektor Anne Morin fra Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) ved Aarhus Universitet, Hun forsker i inkluderende læreprocesser, bl.a. i samarbejde på tværs af familie og skole. Men det er ikke altid, at intentionen lykkes, viser Anne Morins forskning.

»Når det lykkes at bringe flere parter sammen i forhold til at finde løsninger eller muligheder, er familieklassen et konkret bud på at skabe inklusion i skoleregiet. Det sker ud fra en forståelse af, at barnet ikke bærer problemerne, men at problemerne er en del af de sammenhænge, barnet indgår i,« siger hun.

Inspirationen til familieklasser kommer fra England og er en pædagogisk tilgang kaldet »Marlborough-modellen«. Den bygger på en systemisk tankegang om, at problemer ikke løses ved at placere skyld hos en bestemt lærer, den enkelte elev eller forældrene, men ved at påvirke alle de sammenhænge, barnet er en del af.

Mange danske kommuner har indført familieklasser, og familietilbuddene kan variere. Men de handler alle om at forbedre elevernes sociale kompetencer gennem et tættere samarbejde med forældrene.

Familieklassen som mediator

I forbindelse med sin forskning overværede Anne Morin mødet mellem Mikkel, hans far og læreren, hvor familieklassen formåede at fungere som mediator.

»Jeg oplevede, at der blev skabt rum for refleksion og samarbejde, hvor alle parter blev hørt, og at der hele tiden var blik for alle de kontekster, barnet deltager i,« siger hun.

3

I skole med far og mor

Familieklassen er et redskab til skabe inklusion – med et stort potentiale. Men det er langt fra altid, at de gode intentioner lykkes, siger lektor ANNE MORIN.

Af ANNETTE HAUGAARD

»Paradoksalt nok er første skridt i bestræbelsen på at inkludere, at man ekskluderer barnet i familieklassen, for så at inkludere det igen. Men det fungerer kun, hvis man hele tiden fokuserer på forbindelserne til almenmiljøet.«

Mikkel og læreren aftalte for eksempel fremover at mødes hver fredag og tale om næste uges opgaver, så han hjemme kan indhente det, kammeraterne arbejder med, imens Mikkel er i familieklassen. Mikkel fik også lov til ind imellem at arbejde sammen med en

anden dreng i klassen, selvom han oprindeligt var placeret alene ved et bord for at kunne koncentrere sig.

Eksklusion er en faldgrube

Anne Morin har til gengæld også oplevet andre forløb, hvor familieklassen ikke fik bygget bro. I de tilfælde ender de gode intentioner langt fra inklusion.

»Indsatsen kan komme til at lukke sig om sig selv, så barnets læring og udvikling kun fungerer, så længe vedkommende er i familieklassen. Bagefter ender man i status quo uden at fæstne barnets nye potentialer i almenmiljøet, eksempelvis fordi læreren fra stamklassen ikke er involveret undervejs, eller fordi man ikke arbejder med de rigtige problematikker og måske overser, at det handler om konflikter i en drengegruppe og ikke om et besværligt barn,« siger hun.

Anne Morin mener, at faldgruberne ved at benytte sig af familieklasser i høj grad handler om, hvordan man forstår problemet.

»Det kan handle om, at der ikke er ressourcer til at bringe parterne tilstrækkeligt sammen, men det er i lige så høj grad et spørgsmål om at få ændret forståelsen af, at barnet ikke er individuel problembærer,« siger Anne Morin.

På sin vis er familieklassen stadig en særforanstaltning, hvor man tager barnet ud til noget særligt på bestemte tidspunkter af skoleugen.

»Paradoksalt nok er første skridt i bestræbelsen på at inkludere, at man ekskluderer barnet i familieklassen, for så at inkludere det igen. Men det fungerer kun, hvis man hele tiden fokuserer på forbindelserne til almenmiljøet,« siger Anne Morin. ■

ANNE MORIN

Ph.d. og lektor på Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet, hvor hun forsker i inklusion og læreprocesser. Hun har skrevet ph.d. om børns deltagelse og læring på tværs af almen- og specialundervisning.